

TARP GABUMŲ IR IŠŠŪKIŲ: DVIGUBAI IŠSKIRTINIŲ VAIKŲ PAŽINIMAS IR UGDYMAS

Kiekvienas vaikas yra unikalus. Tačiau vis dažniau kalbama apie ypatingą vaikų grupę – dvigubai išskirtinius (2I) vaikus, kurie vienu metu gali turėti išskirtinių gabumų ir tam tikrų raidos ar mokymosi sunkumų. Gabumai ir sunkumai gali egzistuoti kartu – būtent tai ir apibūdina dvigubai išskirtinius vaikus. Tokie vaikai, dažnai pasaulį mato giliau nei jų bendraamžiai. Todėl taip svarbu suprasti vaiką, kurio raida ir mokymasis vyksta sudėtingoje gabumų ir iššūkių sąveikoje.

KAŲ BŪTINA ŽINOTI?

Gabumai paslepia sunkumus, o sunkumai paslepia gabumus. Vaikai gali likti neatpažinti ir nesuprasti. Jų elgesys gali būti palaikytas tinginyse, užsispyrimu ar motyvacijos stoka. Svarbu suprasti, kad tai nėra prieštaravimas, nes iš tiesų, turi didžiulį talentų, ir rimtų iššūkių.

Stiprybės (Gabumai)

Itin turtingas žodynas, sparti kalbos raida
Greitai įsimena informaciją, lengvai įsisavina
Kūrybiškumas, gebėjimas spręsti problemas
Gebėjimas spręsti itin sudėtingas užduotis
Stiprus teisingumo pojūtis ir empatija

Iššūkiai (Sunkumai)

Ryškus atotrūkis tarp žodyno ir prastų rašymo įgūdžių
Lėtas užduočių atlikimas, greitas nuovargis
Sunkumai su planavimu ir tvarka
Nesėkmės atliekant paprastas užduotis
Emocijų reguliacijos sunkumai, žema savivertė

KUO DVIGUBAI IŠSKIRTINIAI (2I) VAIKAI PASIŽYMI?

Asinchroninė raida. Vaiko intelektualinė, emocinė ir fizinė raida vyksta nevienodu tempu. Pavyzdžiui, šešiametis intelektu gali prilygti dešimtmečiui, tačiau emociškai reaguoti kaip keturmetis, o jo rankos koordinacija (pvz.: rašant ar piešiant) gali atitikti tik bendraamžių lygį.

Padidėjusiu jaudrumu. Sustiprinta reakcija į aplinką (pvz.: neteisybę, kritiką ar triukšmą) - turtinga jausminė patirtis, greita ir stipri emocijų kaita.

KODĖL ANKSTYVAS UGDYMAS IR SUPRATIMAS TOKS SVARBUS?

Pradėjus ankstyvąjį ugdymą, laiku atpažįstamos vaiko silpnosios sritys ir lavinami – gabumai.

Parenkami tinkamesni ugdymo būdai, atliepiantys vaiko galimybes ir poreikius.

Padedama vaikui jaustis suprastam ir priimtam.

Ne visi vaikai gali atskleisti savo potencialą be suaugusiųjų supratimo. Todėl, tėvų vaidmuo yra itin svarbus – padėti vaiko talentams nepaisant kelyje pasitaikančių iššūkių augti kartu su vaiku.

KADA VERTA SUNERIMTI IR KUR KREIPTIS?

Kai vaiko sunkumai užsitęsia, emocinis nuovargis didėja, vaikas ima neigiamai kalbėti apie save. Ilgainiui tai gali lemti, vaiko nusivylimą savimi ar mokyklos vengimą. Verta pasitarti su pedagogais ir psichologais.

„JEI PASTEBĖJOTE, KAD JŪSŲ VAIKAS LABAI SMALSUS, JAUTRUS, KŪRYBIŠKAS, BET KARTU JAM SUNKU SUSIKAUPTI, IŠBŪTI, SUSITARTI AR ATLIKTI KAI KURIAS UŽDUOTIS – TAI GALI BŪTI ŽENKLAS, KAD JAM REIKIA DAUGIAU SUPRATIMO“.

KĄ REIKĖTŲ DARYTI:

- Stebėkite vaiką visapusiškai. Atkreipkite dėmesį ne tik į sunkumus, bet į tai, kas vaikui sekasi, kas jį domina, kur jis atsiskleidžia. Leiskite jam pačiam apsispręsti, kam jis skirs daugiausiai laiko.
- Gerbkite vaiko individualumą. Vaikui reikia erdvės daryti klaidas, nes jo savivertė tiesiogiai priklauso nuo gebėjimo pačiam įveikti intelektualinius iššūkius.
- Leiskite vaikui mokytis savaip. Tokie vaikai dažnai mokosi netradiciniais būdais. Leiskite naudoti piešimą, judėjimą, garsinį mąstymą, konstravimą – tai kelias į supratimą.
- Bendradarbiaukite su ugdymo įstaiga. Pasidalinkite su pedagogais savo pastebėjimus apie galimus vaiko pokyčius. Išgirskite, kaip vaikas matomas darželio aplinkoje.
- Ieškokite informacijos pas patyrusius pedagogus ir nebijokite klausti. Žinojimas padeda sumažinti nerimą ir priimti sprendimus, kurie atliepia vaiko gerovę.
- Jei dėl kažko nerimaujate, kreipkitės į psichologą. Specialistų įžvalgos padės geriau suprasti vaiko gebėjimus ir poreikius. **Kreiptis pagalbos – tai rūpesčio vaikui ženklas.**
- Stiprinkite vaiko savivertę. **Svarbu, kad vaikas žinotų, kad jis yra vertinamas ir mylimas toks, koks yra** – su savo stiprybėmis, sunkumais ir iššūkiiais. Prisiminkite: vaiko vertė nepriklauso nuo akademinų pasiekimų.
- Sudarykite sąlygas vaikui augti pasitikinčiam savimi ir padėkite atskleisti jo potencialą.

